

OPERA - kaj je to ?

Opera izhaja iz latinske besede **opus**, ki pomeni delo. Opera je glasbeno scensko delo, pri katerem nastopajoči pojejo, igrajo ter plešejo, spremlja pa jih orkester. Opera je kombinacija dramatične zgodbe, glasbe in petja, scene, luči, kostumov, posebnih učinkov in pogosto tudi plesa. Hkrati pa z besedo opera označujemo tudi operno hišo, zgradbo (stavbo), kjer se uprizarjajo operna dela.

Slika 1: SNG opera in balet Ljubljana

Gioacchino Rossini: Seviljski Brivec
Gioacchino Rossini

SEVILJSKI BRIVEC

Komična opera v dveh dejanjih (treh slikah)

Seviljski brivec (italijansko Il Barbiere di Seviglia; prvoten naslov je bil Almaviva o sia L'Inutile Precauzione) je komična opera v dveh dejanjih Gioachinija Rossinija.

Libreto je po Boaumarchejevi komediji napisal Sterbini. Prva izvedba, ki jo je dirigiral sam avtor, je bila 20. februara 1816 v Rimu.

Opera traja približno dve uri in pol. Dogaja se v sredini 18. stoletja v Sevilli, Španija.

Glasba: Gioacchino Rossini

Libreto: Cesare Sterbini po komediji Pierra Augustina Carona de Beaumarchaisa

Prva izvedba: 20. februar 1816, Rim

Dirigent: Emil Tabakov / Simon Robinson

Režiser: Plamen Kartaloff

Premiera: 6. 10. 2006

Glavne osebe

- Almaviva, grof (tenor)
- Figaro, brivec (bariton)
- Rosina (mezzosopran)
- Bartolo, zdravnik (bas)
- Basilio, vodja orkestra (bas)
- Berta, gospodinja pri Bartolu (sopran)

Gioacchino Rossini: Seviljski Brivec

GIOACCHIO ROSSINI (1792 - 1868)

Slika 2: Gioacchino Rossini

Gioacchino Rossini je v devetnajstih letih svojega življenja - ustvarjal je med letoma 1810 in 1829, nato pa se je za skoraj štiri desetletja umaknil z odrskih desk in se ukvarjal predvsem še s kulinariko - napisal kar devetintrideset oper. Številka je res impresivna, nekaj pa nam seveda pove tudi o načinu skladateljevega ustvarjanja - to je moralo biti zelo hitro in fleksibilno, saj se je bil operni skladatelj v tem času še prisiljen ozirati na muhe glavnih protagonistov glasbenega gledališča: opernih pevk in pevcev.

V tako neznosno hitrem tempu je nastala tudi komična opera Seviljski brivec, ki so jo cenili tudi sicer zapriseženi Rossinijevi nasprotniki: Beethoven, Berlioz in Schumann. Med 25. in 29. januarjem 1816 je bil končan libreto, premiera opere pa je bila 20. februarja istega leta,

kar pomeni (če računamo na to, da je operna družba potrebovala nekaj časa tudi za študij), da je Rossini delo napisal v približno dveh tednih. Prav ta skopo odmerjeni čas je kriv za to, da je Rossini po sicer običajni praksi tistega časa v novem delu recikliral veliko svojih starih opernih točk (predvsem iz tistih oper, ki niso uspele): uverturo je prevzel iz opere Aureliano in Palmira ter jo nato kasneje uporabil še v operi Elisabetta, posamezne dele in melodične domisleke pa je v Brivca prenesel še iz oper Sigismundo, La cambiale di matrimonio, Il signor Bruschino ter kantat Egle e Irene in L'Aurora.

Gioacchino Rossini založniku Titu Ricordiju

»Ne misli, da napovedujem vojno inovatorjem. Nasprotujem samo temu, da bi v enem dnevu storili tisto, kar se lahko doseže v nekaj letih. Poglej z usmiljenjem mojo prvo opero Demetrio e Polibio in nato Viljema Tella: videl boš, da nisem bil počasen kot rak.«

Operni pevci

Pri operi pojejo in nastopajo operni pevci, ki se delijo na več tipov glasov. Najvišji med vsemi je ženski sopran, najnižji pa moški pevski glas bas.

Sopran je najvišji péti glas. Ta glas pojejo predvsem ženske ter mladi dečki. Sopran pogosto pojejo junakinje oper. Mezzosopran je srednje visoki ženski glas. V operi ga pojejo starejši ženski liki, kot npr. matere, zapeljive junakinje,... Alt je najnižji ženski glas. Liki s takim glasom so predvsem stare ženske ter čarovnice.

Tenor je najvišji moški v večini oper. Po navadi je lik s tem glasom heroj oz. oseba v katero je zaljubljena junakinja. Bariton je srednji moški glas. Ta glas po navadi pooseblja zločinca. Bas je najnižji moški glas. Ta glas v resnih operah pooseblja določeno starost in modrost, pri komični operi pa predstavlja starejšo smešno osebo.

Za opero so poleg opernih pevcev pomembni tudi scenografi, kostumografi, orkester,... in seveda skladatelj. Zelo so pomembni za uspeh opere, saj je od njih odvisna vsebina, dogajanje, prizorišče dogodkov,... Opera je torej skupek truda in dela mnogih ljudi.

Začetki opere

Slika 3: Jacopo Peri

Vemo, da je prvo opero napisal italijanski skladatelj **Jacopo Peri**, imenovala se je Dafne, prvič pa so jo izvedli v Firencah leta 1597.

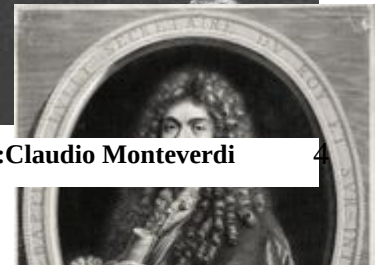
Skupina umetnikov se je okoli leta 1600 začela zbirati v Firencah. Ukvarjala se je z vlogo glasbe v grški tragediji ter izumila način petja, v katerem so se toni in ritmi ujemali z besednimi podatki. Sprva je besedilo spremljal samo čembalo.

Veliki mojster madrigala **Claudio Monteverdi** je prevzel ta način petja, a ga je kombiniral z madrigalom in tako ustvaril osnovo za arije. Uveljavil je splošno operno formulo: pete solistične arije, dueti in večji ansambli, čvrsti zbori,

inštrumentalne uverture ter medigre, ki spremljajo spreminjanje odrske scene. Monteverdi je napisal operno mojstrovino z naslovom Orfej leta 1607.

Slika 4: Claudio Monteverdi

Gioacchino Rossini: Seviljski Brivec

Orkestri so se povečali in postajali za opero čedalje pomembnejši. Opera je pognala globoke korenine tudi v Italiji. Najbolj znan skladatelj je bil Jean-Baptiste Lully, Francoz Jean-Philippe Rameau pa je širil opero v Franciji. Ludvik XIV. je bil operi zelo naklonjen, zato se je v Franciji hitro razširila.

Slika 6: Jean - Phillippe Rameau

Angleško opero pa je razvil Henry Purcell, ki je napisal prvo pristno angleško opero z naslovom Dido in Enej. Nemški skladatelj Georg Friedrich Händel je napisal veliko oper, med najbolj znanimi pa je opera Rinaldo. Okoli leta 1740 je zanimanje za opero začelo upadati. Čeprav opera gledalcem ni bila več zanimiva, so skladatelji še zmeraj vztrajali in pisali nove.

Slika 7: Henry Purcell

Glasbena scena se je preselila na Dunaj, saj se je pojavil Mozart, ki je pisal genialne opere. Tako je opera spet zaživela.

Georg Friderich

Slika 8 :

SKLADATELJI

Wolfgang Amadeus Mozart

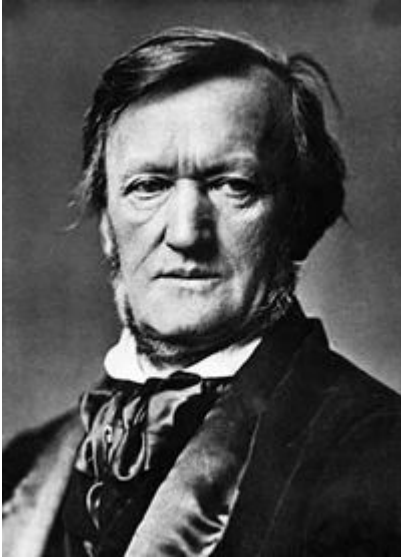
Wolfgang Amadeus Mozart (1756 – 1791) V Mozartovem obdobju (konec 18. stoletja) se je opera razdelila v tri smeri. Prva je bila klasična (opera seria), v kateri so nastopali bogovi in junaki. Njeno bolj sproščeno nasprotje je bila komična opera (opera buffa) v kateri so bili upodobljeni liki iz italijanskega meščanskega življenja. Gledalcem pa je bila vseč spevoigra (singspiel), ker je bila peta in govorjena v domačem oziroma nemškem jeziku. Mozart je bil pravi čudežni otrok, ki je že pri dvanajstih letih napisal svojo prvo komično opero. Njegove najbolj znane komične opere pa so Figarova svatba, Don Juan in Take so vse. Vendar je pisal vse tri smeri opere. Figaro je postal dunajska moda in sli so si po ulicah žvižgali njegove napeve. Mozatrtovo najbolj globoko delo pa je [Čarobna piščal].

Gioacchino Rossini

Gioacchino Rossini (1792 – 1868) V 19. stoletju je bila opera zelo priljubljena. Vedno bolj pomembni so postajali vokali, vsebina oper pa čedalje manj. Operni pevci so postali zvezdniki. Ena izmed njih je bila tudi Rossinijeva žena. Rossini je ustvarjal vse tri vrste oper, njegove najboljše pa so bile komične, v katerih je opisoval humorno stran življenja. Njegova najslavnejša in največkrat izvajana opera sploh je bila Seviljski brivec. Rossinijeva zadnja opera je bila Viljem Tell.

Richard Wagner

Richard Wagner (1813 – 1883) Wagner je napisal verjetno največji ustvarjalni napor enega samega človeka, to delo se imenuje Nibelunški prstan. Ta opera traja kar štiri dni po štiri ure. Wagner je bil pomemben predvsem za uveljavitev in razvoj nemške opere. V zadnjem Wagnerjevem delu Parsifal se do popolnosti spajajo besede, glasba, kostumi in scena.

Giuseppe Verdi

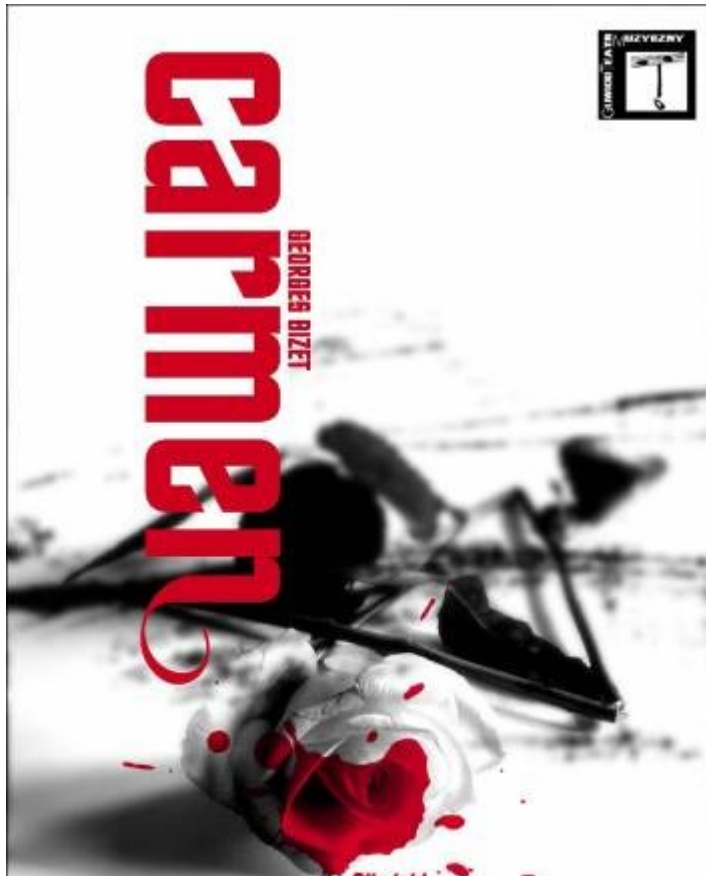
Giuseppe Verdi (1813 – 1901) Slaven je postal z opero Nabucco, ki so jo tisti mesec prvič uprizorili v operi Scala v Milanu, v trenutku je postala uspešnica. Pri Verdiju so se opere začele in končale s petjem, brez orkestra. V Verdijevih operah je imel orkester spremljevalno vlogo, ne pa vodilno. Vse Verdijeve opere so polne živega dogajanja, mnoge njegove melodije pa so tako znane, da so postale superklasika. Znana uspešnica je na primer velika koračnica iz Aide. Verdi je celo plačeval lajnarjem na ulici, da je ne bi igrali. Ko je umrl, se je na milanske ulice zgrnilo več kot dvesto tisoč ljudi. Med pogrebnim sprevodom je množica nežno brundala napev iz njegove opere Nabucco, ki je tako prevzel njihove dedke in babice skoraj šestdeset let pred tem.

Gioacchino Rossini: Seviljski Brivec

V 19. stoletju pa je bila tudi zelo znana opera **Georgesa Bizeta**, ki govori o ciganki Carmen.

Dvajseto

Opera je dandanes bila - splet obrti in velikih skladbe oziroma priljubljene kot Ena redkih oper, ki dvajsetem stoletju, **Vojček**, ki jo je Moderna dodobra zasidrara opernih hišah z scenskimi, video in najbolj znanimi današnjega časa Luciano Pavarotti. Ljubljansko in V svetu pa so v Milanu (Scala), Dunaju, v New (Metropolitanska Londonu ..

stoletje

to, kar je zmeraj umetnosti, odrske poslov. Nove opere niso tako starejše uspešnice. je resnično uspela v je bila opera napisal Alban Berg. tehnologija se je že tudi v samih najrazličnejšimi avdioefekti. Med opernimi pevci pa je tenorist V Sloveniji imamo Mariborsko opero. najbolj znane opere Sydneyu, na Yorku opera), v

Luciano Pavarotti

Opera v
Milanu - Scala

Gioacchino Rossini: Seviljski Brivec

Opera v Sydneyu